

Ikt. sz.: 62-1/2012.

KSB-17/2012. sz. ülés
(KSB-68/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Kulturális és sajtóbizottságának**
2012. június 18-án, hétfőn, 9 óra 36 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 569. számú tanácstermében
megtartott üléséről

---

*A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita: A Nemzeti Kulturális Alapról szóló 1993. évi XXIII. törvény és a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/7653. szám)</i>	5
<i>L. Simon László (Fidesz) szóbeli kiegészítése</i>	6
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	9
<i>Hammerstein Judit (EMMI) ismerteti a kormány álláspontját</i>	12
<i>L. Simon László (Fidesz) reflexiói</i>	12
<i>Döntés tárgysorozatba-vételről, általános vitára való alkalmasságról, előadók állítása</i>	16
<i>A kölcsönzött kulturális javak különleges védelméről szóló törvényjavaslat (T/7671. szám)</i>	16
<i>Hammerstein Judit (EMMI) szóbeli kiegészítése</i>	16
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	17
<i>Hammerstein Judit (EMMI) válasza</i>	18
<i>Döntés általános vitára való alkalmasságról, előadó állítása</i>	18
<i>Egyebek</i>	19

Napirendi javaslat

1. Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita:
A Nemzeti Kulturális Alapról szóló 1993. évi XXIII. törvény és a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/7653. szám)
(L. Simon László és dr. Puskás Imre (Fidesz) képviselők önálló indítványa)

2. A kölcsönzött kulturális javak különleges védelméről szóló törvényjavaslat (T/7671. szám)
(Általános vita)

3. Az elektronikus hírközlést érintő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/7670. szám)
(Koszorús László (Fidesz) képviselő önálló indítványa)
(Általános vita)

4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **L. Simon László** (Fidesz), a bizottság elnöke
Pálffy István (KDNP), a bizottság alelnöke

Karácsony Gergely (LMP), a bizottság alelnöke
Gulyás Dénes (Fidesz)
Dr. Gyimesi Endre (Fidesz)
Gyutai Csaba (Fidesz)
Lukács László (Fidesz)
Menczer Erzsébet (Fidesz)
Dr. Puskás Imre (Fidesz)
Dr. Hiller István (MSZP)
Pörzse Sándor (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Gyutai Csaba (Fidesz) megérkezéséig dr. Gyimesi Endrének (Fidesz)
Kiss Attila (Fidesz) Gulyás Dénesnek (Fidesz)
Németh Zoltán (Fidesz) Menczer Erzsébetnek (Fidesz)
Szabó Csaba (Fidesz) dr. Puskás Imrének (Fidesz)
Karvalics Ottó (KDNP) Pálffy Istvánnak (KDNP)
Mandur László (MSZP) dr. Hiller Istvánnak (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Hammerstein Judit kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Nagy Zoltán, a bizottság tanácsadója

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 36 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok! Mindenkit tisztelettel és szeretettel köszöntök a Kulturális és sajtóbizottság 2012. június 18-ai ülésén! Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes. Szeretettel köszöntöm képviselőtársaimat, a sajtó munkatársait, a hivatal dolgozóit, a minisztériumok képviselőit és valamennyi érdeklődőt!

Tisztelt Képviselőtársaim! Mint tudják, ez az utolsó bizottsági ülés, amelyet én vezetek. Engedjék meg, hogy az ülés elején, a napirend elfogadása előtt megköszönjem a kétéves közös munkát, megköszönjem, hogy a bizottságban segítették a munkámat. Bízom benne, hogy bizottsági elnöki utódom megfelelő szakmai hozzáértéssel fogja tudni folytatni ezt a munkát, amelyet itt együtt megkezdtünk. Valószínűleg a mai kormánypárti frakcióülésen javaslat is meg fog fogalmazódni arra vonatkozóan, hogy ki vezesse a bizottságot utánam. Képviselőtársaimnak jó munkát kívánok, és bízom benne, hogy az ágazati jogszabályok tárgyalásánál, a költségvetési vita során fogunk tudni találkozni, és jó hangulatban fogunk tudni vitatkozni szakmai, szakpolitikai kérdésekről.

Még egyszer köszönöm az elmúlt két évet, köszönöm, hogy együtt dolgozhattam képviselőtársaimmal, köszönöm kormánypárti képviselőtársaimnak a támogatását, segítségét, és köszönöm az ellenzéki képviselőtársak konstruktivitását. Azokat a személyeskedő és súlyosabb vitákat, amelyek néha a bizottsági munkát terhelték, megpróbálom a mély tudatalattiba rekeszteni. *(Pörzse Sándor: Kire gondol, elnök úr?)* Nem mondtam semmi ilyesmit, azt mondtam, hogy azokat a momentumokat – mindig vannak ilyenek –, de azt gondolom, hogy a legtöbb nehézségen kellő humorral túl tudtuk magunkat lendíteni, úgyhogy én még egyszer jó munkát kívánok képviselőtársaimnak.

Ezek után a napirend elfogadására teszek javaslatot. Az előzetesen kiküldött napirendi sor szerinti 3. napirendi pontot kérem, hogy hagyjuk el, és halasszuk a jövő heti bizottsági ülésre, hiszen most értesültem róla, hogy nem lesz olyan sürgős a tárgyalása, mint ahogy azt terveztük. Megkérdem képviselőtársaimat, hogy van-e valakinek javaslata. *(Jelzésre:)* Akkor kérem, hogy ezzel a módosítással fogadjuk el a napirendi sort! Három napirendi ponttal fogadjuk el a napirendi sort. Aki ezzel egyetért, az kérem, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm. Megállapítom, hogy a bizottság egyhangú szavazással elfogadta a napirendi sort.

Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita:

A Nemzeti Kulturális Alapról szóló 1993. évi XXIII. törvény és a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/7653. szám)

Tisztelt Képviselőtársaim! 1. napirendi pontunk: döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita a Nemzeti Kulturális Alapról szóló törvény tárgyalásáról, L. Simon László és Puskás Imre képviselőtársunk javaslata. A napirendnél előterjesztőként kívánok néhány gondolatot kifejteni, ezért az egész napirendi pontra vonatkozóan az ülés levezetését Pálffy alelnök úrnak adom át. Parancsoljon, alelnök úr!

(Az elnöklést Pálffy István, a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr Megadom a lehetőséget a törvényjavaslat szóbeli kiegészítésére. Parancsoljon!

L. Simon László (Fidesz) szóbeli kiegészítése

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz) előterjesztőként: Köszönöm szépen, alelnök úr. Tisztelt Képviselőtársaim! Egy olyan törvényjavaslat fekszik önök előtt, amely nyilvánvalóan összefügg a minisztérium átalakításával, és részben összefügg az én személyemmel is. Azért mondom, hogy részben, ugyanis az 1993. évi XXIII. törvény átalakítása a sajtóban megjelent hírekkel ellentétben nem Lex L. Simon. Ez a törvényjavaslat, ha már itt tartunk, inkább nevezhető lenne Lex Balognak, hiszen miniszter úr státuszát ugyanúgy érinti, mint az én státuszomat, ugyanakkor számos olyan feltételezés, olyan rosszindulatú vélemény jelent meg a sajtóban, amely minden tekintetben nélkülözi a valóságalmot.

Tisztelt Képviselőtársaim! Ezt a törvényjavaslatot azzal a szakmai meggyőződéssel és alázattal dolgoztuk ki, amelynek alapját az az elképzelés jelentette, hogy a Nemzeti Kulturális Alapot úgy tudjuk átalakítani, hogy az ne legyen személyfüggő, ne legyen kormányzatfüggő, bármilyen kormányzati struktúrában történő átalakítás, változás – esetlegesen új kormány megjelenése, kormányváltás – ne tegye lehetetlenné azt, hogy a Nemzeti Kulturális Alap stabilan, függetlenül, pénzügyi és igazgatási szempontból is önállóan végezhesse a munkáját. 1993 óta, az alap létrejötte óta az alap bizottsági elnöke a miniszter, aki ezt a jogát és ezt a feladatkörét delegálhatta valamilyen másik személyre.

A törvény lehetővé tette, hogy aki az NKA bizottsági elnöki feladatot ellátta, az akár gyakorló politikus is legyen. 2011. október 16-a óta parlamenti bizottsági elnökként a Nemzeti Kulturális Alap bizottsági elnöki pozícióját én láttam el, és sem jogilag, sem szakmailag emiatt összeférhetetlenség nem keletkezett. Láttuk ugyanakkor az elmúlt két év szakpolitikai vitáiból, és itt is rendszeresen felvetette az ellenzék azt bírálatként, hogy a kulturális államtitkárság, illetve a kulturális államtitkár nem volt képes az ágazati politika összehangolására, a széttagolt ágazati intézményrendszer összefogására, koordinálására, valamint a források koncentrálására és növelésére. Éppen hogy azt az ellenzéki figyelmeztetést, azt a részbeni ellenzéki kritikát – amelyet az elmúlt két évben gyakran megkaptunk – alapul véve alakítjuk át úgy a Nemzeti Kulturális Alap működését, hogy a jövőben a miniszter az elnöki feladatokat ne ruházhassa át; a jövőben a Nemzeti Kulturális Alap elnöke csak és kizárólag a miniszter lehet. Azért viszont, hogy a működés hatékony legyen, létrehozuk a jelenlegi bizottsági elnökével körülbelül azonos hatáskörű alelnöki funkciót, amely alelnöki funkciót a miniszter által kinevezett személy töltheti be.

Nincs sehol leírva a törvényjavaslatban az, hogy ennek a kulturális államtitkárnak kell lennie, ugyanakkor nem tagadom, és nem akarok itt álszent szerepbe kerülni, hogy a jelenlegi politikai szándékaink szerint az ágazati munka összehangolása érdekében miniszter úrral úgy látjuk helyesnek, hogy a leendő kulturális államtitkár, azaz én legyek a Nemzeti Kulturális Alap alelnöke, továbbvive azt az átalakító, dinamizáló munkát, amelyet tavaly október közepén kezdtünk meg. Magából a törvény szövegéből azonban ez nem következik, ez nem Lex L. Simon; ez egy olyan rendszer felállítását teszi lehetővé, hogy a miniszter ugyan szorosabb felügyeletet lát el az alap felett, a miniszter ugyan maga is elvégezheti az elnöki feladatokat, a miniszter ugyan maga is irányíthatja a Nemzeti Kulturális Alap bizottsági munkáját, de amennyiben erre ideje, energiája és szándéka nincsen, ugyanezeket a feladatokat elvégezheti mellette és helyette a Nemzeti Kulturális Alap most létrejövő új pozícióban működő alelnöke.

Azokra a bírálatokra, amelyek alapvetően politikai természetűek – hogy mindez eltolja a szavazati arányt a Nemzeti Kulturális Alap Bizottságán belül –, egyszerűen nem tudok mást mondani, minthogy komikus felvetések. Aki egyszer az életében vette a fáradságot, és megnézte a Nemzeti Kulturális Alap Bizottságának működését, az láthatta, hogy az elmúlt 19 évben gyakorlatilag a döntések 90 százaléka száz százalékos szavazati aránnyal született meg a Nemzeti Kulturális Alap Bizottságában. Egy biztos, amióta én vagyok az elnöke, azóta kettő kivételével az összes határozatunkat ellenszavazat és tartózkodás nélkül hozta meg a

Nemzeti Kulturális Alap Bizottsága, és kettő olyan határozata volt a Nemzeti Kulturális Alapnak, amelynél egy-egy tartózkodás volt a bizottságban. Azok a tagok is, akiket például még Hiller miniszter úr delegált ebbe a bizottságba, maximálisan támogatták mind ezt az átszervező munkát, amelyet megkezdtünk, mind azt a dinamizáló tevékenységet, amellyel az elektronikus pályázatától elkezdve a bürokrácia csökkentéséig egy sor más dolgot fel lehet vetni, tehát mindezt a munkát azok a bizottsági tagok is támogatták, akiket még az előző kormány minisztere nevezett ki. Miért is ne tették volna, hiszen a Nemzeti Kulturális Alap Bizottsága nem politikai testület, tisztelt képviselőtársaim, a Nemzeti Kulturális Alap Bizottságában szakemberek ülnek, felerészt a miniszter által a szakmai javaslatok figyelembevételével delegált tagokból, felerészt pedig a szakma által delegált tagokból. Ez az elv most sem fog változni.

Az, amit a sajtóban is olvashattam, hogy azzal, hogy a miniszter is és az alap új alelnöke is részt vesz vagy részt vehet a bizottsági üléseken, megváltozik a szavazati arány, eleve botorság. Így is a bizottságban az elnök szavazata plusz egy szavazat volt a felerészben felálló szakmai delegáltak és a felerészben a miniszter által delegált személyek szavazata mellett, tehát az elnök szavazata eddig is el tudta volna elvben dönteni a vitás kérdéseket. Egyébként is a Nemzeti Kulturális Alapra vonatkozó jogszabályok értelmében a szavazategyenlőség alapján az elnök szavazata döntő szavazatnak minősül akkor is, ha valaki hiányzik a bizottságból, és így hoz döntést a bizottság, ebben az értelemben tehát teljesen értelmetlen arról beszélni, hogy durva politikai felügyelet alá kerül a Nemzeti Kulturális Alap Bizottsága.

Tisztelt Képviselőtársaim! Szeretnék néhány dologra mégiscsak rátérni, amik nem is ebből a törvényjavaslatból következnek, amik a bírálatokból kiderülnek. Ez az előttünk fekvő törvényjavaslat nem érinti a Nemzeti Kulturális Alap szakmai függetlenségét; a szakmai kuratóriumokba történő delegálási rend változatlan, a pályázati rendszer, a pályázatok kiírása, elbírálása az elmúlt 19 évben megszokott formában fog történni a jövőben is. Nincsen olyanfajta törekvés, amely az első Orbán-kormány idején valóban jellemző volt, hogy az alapból alapprogramot csináljunk, tehát jogi értelemben is meg fogja őrizni az önállóságát a Nemzeti Kulturális Alap.

Azok az előrelépések, amelyek az elmúlt két évben éppen egyébként az én törvényjavaslataimhoz kötődtek, azaz hogy például a Nemzeti Kulturális Alaptól a maradványforrások nem vonhatók el, ez 17 év után óriási nagy előrelépés volt az alap életében. Azok a pénzek, amelyek tehát jelen pillanatban is zárolva vannak, vagy amelyek maradványtartási kötelezettséggel vannak sújtva, a zárolás feloldása után szabad forrásként rendelkezésre fognak állni a Nemzeti Kulturális Alapnak, tehát nincs arról szó, hogy a jelenlegi törvénymódosítás e források törvényeknek megfelelő és szakszerű, szakmai felügyelettel kontrollált elosztását bármilyen formában is veszélyeztetné.

Nyugodt lelkiismerettel mondom képviselőtársaimnak, hogy mindattól eltérően, amit a sajtóban olvasni lehetett arról, hogy ez egy Lex L. Simon, ez ugyan megteremti a lehetőségét annak, hogy az államtitkár egyben a Nemzeti Kulturális Alap irányításában részt vegyen, ami szerintem helyes, és a jelenlegi kultúrpolitikai helyzetben és finanszírozási környezetben szükséges, és nem tagadom, ezzel élni is fogunk, ugyanakkor egy olyan generális jogszabálymódosítást tettünk le önök elé az asztalra, amely ettől a helyzettől függetlenül is működőképes, stabil, kiszámítható és korrekt irányítását hozza létre a Nemzeti Kulturális Alapnak. Nem haragszik meg azért Hiller miniszter úr, ha a magánbeszélgetésünket csak abban a formában idehozom, hogy én neki jeleztem, hogy milyen elképzeléseim vannak? *(Dr. Hiller István: Nem, rendben van.)* Köszönöm. Ő is azt mondta, hogy szerinte ebben a helyzetben ez elfogadható megoldás; majd elmondja a vitában, hogy ezt így látja-e, vagy nem látja így, én mindenesetre abban bízom, hogy ennek a javaslatnak a praktikusságát is

elfogadja és felismeri az ellenzék. Arra kérem tisztelettel ellenzéki képviselőtársaimat is, hogy épp ezek miatt szíveskedjenek ők is támogatni ezt a törvényjavaslatot.

Egy utolsó dolog, amire még szeretnék kitérni. Az elmúlt hetekben a sajtóban többször foglalkoztak azzal, hogy államtitkár leszek-e vagy nem. Két dolog miatt hátrítottam el az ezekre adandó választ. Egyrészt azért, mert ténylegesen nem kaptam felkérést, tehát nem volt miről beszélni, ugyanakkor nem titkoltam azt, hogy zajlanak szakmai egyeztetések miniszter úr és köztem, amelynek adott esetben tétje is lehetett az, hogy államtitkár lehetek-e vagy nem. Ezekre a szakmai egyeztetéseken – és ez volt a másik ok, ami miatt mindig hátrítottam a sajtó felé – kéréseket és javaslatokat is megfogalmaztam miniszter úr számára, miniszter úr pedig egyértelmű feltételeket fogalmazott meg az irányomba.

Ezt azért mondom el önöknek, tisztelt képviselőtársaim, mert a viták, illetve a háttérbeszélgetések során nagyon sok művész, értelmiségi barátommal, intézményvezető kollégával találkoztam, sőt kormánypárti és ellenzéki politikustársakkal beszélgettem. Mindenki azt mondta, hogy abban a nehéz helyzetben, amiben a kultúra jelen pillanatban van, abban a nehéz finanszírozási környezetben, amelyben a magyar állam költségvetése jelen pillanatban a kulturális kiadásokat kénytelen tervezni, azt javasolják, azt kérik, arra ösztönöznek, hogy olyan módon vállaljam a feladatot, ha a Nemzeti Kulturális Alapnál megkezdett munkát is folytatni tudjuk. Miniszter úr egyébként ugyanígy gondolta, éppen ezért támogatta ennek a törvényjavaslatnak a benyújtását. Ő is azt gondolta, hogy a minisztérium és a Nemzeti Kulturális Alap közötti együttműködést szorosabbra kell fűzni, meg kell teremteni arra a lehetőséget, hogy az olyan feladatokat, amelyekre az államnak jelen pillanatban nincsen forrása, ebből az igen jelentős pénzalapból biztosítani tudjuk.

Egy példát említek képviselőtársaimnak. Ha alaposan elolvasták a törvényjavaslatot, akkor láthatják, hogy van egy olyan kiegészítése az eddig hatályos törvényjavaslatnak, hogy az állam által alapított művészeti, illetve kulturális díjakra is lehet innen pénzt fordítani. Gondolom, nem lesz nehéz kitalálni azt, hogy valahogyan fel kell számolnunk azt az áldatlan állapotot, amelyet évtizedek óta fenntartunk, nevezetesen hogy a miniszter által adományozott kulturális közpénzdíjak jutalomösszege két évtizede szinte változatlan, tehát hogy mondjuk a '90-es évek elején ugyanannyit kapott egy Jászai Mari-díjas színész, mint amennyit tavaly vagy idén kapott. Ennek a lehetőségét is megteremti ez a törvényjavaslat, tehát ilyen módon próbáljuk azt deklarálni, hogy úgy szeretnénk szorosabbra fogni a minisztérium és az NKA közötti együttműködést, hogy mindeközben a független pénzalap jellegét és a szakmai döntéshozatalt ne veszélyeztessük.

Azért mondtam egy kicsit hosszabb bevezetőt, hogy lássák a szempontjainkat, hogy értsék, hogy mit gondolunk. A hétvégén még a Facebookon is vitát folytattam régi művészbarátommal, aki aggódik amiatt, hogy itt mindent egy kézbe akarunk vonni. Nem akarunk és nem is tudunk mindent egy kézbe vonni; az államtitkár és az NKA alelnöke fölött súlyos és erőteljes politikai és szakmai kontrollt is jelent a miniszter, illetve az elnökként is tevékenykedő miniszter munkája. Természetesen megfelelő kontrollt fog jelenteni a parlamenti kulturális bizottság, a vizsgáló albizottság, maga az egész törvényhozás és a nyilvánosság is, amely azt hiszem, eddig is elég hatékonyan figyelte azt a munkát, amelyet a kultúrpolitika különféle berkeiben folytattunk, vagy éppen nem folytattunk.

Ezek ismeretében arra kérem tisztelt képviselőtársaimat, hogy az előttünk fekvő törvényjavaslatot szíveskedjenek támogatni, megteremteni annak lehetőségét, hogy éppen az itt is megfogalmazott bírálatokban meglévő jogos szempontokat érvényesítve az egységes kultúrpolitika intézményesített formája is rendelkezésre álljon, és kellő forrásokat tudjunk az ágazat számára biztosítani. Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmüket.

ELNÖK: Köszönöm szépen képviselő úrnak az alapos tartalmi kiegészítést és a fő javaslat körülményeire vonatkozó nyílt, őszinte és részletekbe menő, feltáró ismertetését.

Képviselői hozzászólások következnek, államtitkár asszony pedig majd akkor a végén nyilatkozik, ha megkérhetem. Hölgyem, uraim! (*Jelzésre:*) Hiller István. Parancsoljon!

Kérdések, hozzászólások

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Tisztelt Elnök Úr! Mindenekelőtt az államtitkár úr kinevezéséhez jó munkát és jó idegrendszert kívánok. (*L. Simon László: Köszönöm szépen.*) Azt a kormánystruktúrát, amelyben önök kormányoznak – ezt többször itt a bizottsági ülésen és a parlament meg a nyilvánosság előtt is elmondtam – én, mi rossznak tartjuk, elismerve ugyanakkor minden miniszterelnök jogát, hogy olyan struktúrában kormányozza az országot, amilyenben ő ezt a legjobbnak véli. Ettől még a véleményünk megmarad. Ezen belül a jelenleg Emberi Erőforrások Minisztériumának nevezett óriás szervezeti egységen belül a kultúra – és ez nem önmagában személyfüggő – olyan hierarchikus belső viszonyban van, amely eredendően nemcsak költségvetési szemszögből, hanem a tényleges érdekérvényesítés, a kultúra érdekeinek kormányzaton belüli érvényesítését negatívabb megközelítésbe helyezi, rosszabb pozíciókkal bír, mint egy más kormánystruktúrában. Ehhez képest nyilván lehetnek olyan politikusok, akik ezt az érdeket jobban, erősebben tudják megjeleníteni, és vannak, akik kevésbé. Ennek kritikája az elmúlt időszakban is folyt. Amiről én most beszélek, az a rendszerjellegű kritika, de nem szeretném ezzel tovább húzni az időt, minthogy már többször kifejtettem.

E rendszeren belül előállt az a furcsa helyzet, hogy amíg a kulturális államtitkárság költségvetése évről évre valóban drámai mértékben csökkent, a Nemzeti Kulturális Alap költségvetése két év alatt majdhogynem 40 százalékkal nőtt. Ha az összességét vesszük, ha idén sikerül valamennyit emelni a kulturális államtitkárság költségvetésén – és javaslom, hogy most a nagyságrendeket figyeljük és ne a konkrét összeget –, durván 30 milliárd forint lesz, a Nemzeti Kulturális Alap egész éves bevétele pedig bizonyos tapasztalatokból kiindulva azt mondhatom, hogy 12 milliárd forint körül fog alakulni.

Ez azt jelenti, hogy valamivel több mint két és félszerese a kulturális államtitkárság költségvetésben lévő főösszege a Nemzeti Kulturális Alapénak. Hogy méltányos legyen az összehasonlítás, ha az egykori Oktatási és Kulturális Minisztérium kulturális fejezetéből levesszük azokat a területeket, amelyek jelenleg továbbra is – általam kárhóztatott módon – más minisztériumokhoz tartoznak, mint a Balassi Intézet vagy a filmköltségvetés, és a kettőt együtt méltányosan mondjuk 8 milliárd forintban meghúzzuk, akkor a kulturális költségvetés 70 milliárd forint körül volt, és 8 milliárd forint volt a legmagasabb NKA-bevétel, tehát mondjuk a kilencszerese volt az NKA éves bevétele a kulturális költségvetés.

Ezt azért kellett elmondanom, mert abba a helyzetbe, amibe sikerült belekevernünk a magyar kulturális politikát, ezen belül a kulturális államtitkárságok költségvetését, hogy egy kilencszerez viszonyrendszerhez képest egy két és félszeres jött létre, amelyben – és akkor itt is helyes, ha bizottsági szinten mégiscsak valamiféle szakmai alapot veszünk – nem egy egyirányú mozgásról van szó, tehát nemcsak arról beszélek, hogy csökken a kulturális államtitkárság költségvetése, hanem nőtt a Nemzeti Kulturális Alap, ha ezt a viszonyrendszert nézzük, ami meglehetősen példátlan, ezen belül a lépésük logikus, amit most egyéni indítvány formájában előterjesztenek a képviselő urak. Nekem nem ezzel a lépéssel van a bajom, nekem az alaphelyzettel van a bajom.

Akkor, amikor most arról beszélünk, hogy beterjesztenek egy NKA-törvénymódosítást, lehet mondani önmagában a beterjesztésre – és ezt a nyilvánosságnak is meg itt nyilván a jegyzőkönyvnek is mondom –, hogy önmagában az előterjesztés logikus, az a helyzet viszont, ami logikussá teszi ezt az előterjesztést, szörnyű. Az a helyzet szörnyű, amikor a Nemzeti Kulturális Alap költségvetése – amelynek fő feladata a magyar kultúra programalapú finanszírozása, tehát nem az intézményfenntartás – két és félszeresen tér csak el a Magyar Köztársaság, illetve az önök alaptörvénye fogalmazása szerint Magyarország

kulturális költségvetésétől. Ez több mint szerencsétlen, azt kell mondanom, hogy súlyos hiba. Az összes érvet felhozhatják, hogy ezt a viszonyrendszert kialakulni hagyták, ha azonban most nem akarjuk az egészet, úgyis a költségvetésről is fogunk itt az elkövetkező hetekben beszélni és vitatkozni, sok boldogságot kívánok annak a két embernek vagy kétféle csoportnak, amelyik elnyerte az ötöslottót a múlt hétvégén. *(L. Simon László: Volt ötöslottó?– Derültség.)* Én úgy tudom, hogy igen. *(L. Simon László: Ne vicceljete!)* Ezt állampolgárként meg humanistaként örömmel üdvözlöm, és ismeretlenül is köszöntöm azon kétfajta állampolgártársunkat, aki két és félmilliárd forinttal egyenként gazdagabb lett, a kultúra iránti elfogultságom viszont annak drukkolt, hogy még hosszú időn keresztül ne vegyék el, mert itt sok százmillió forint jött be a Nemzeti Kulturális Alapból. *(L. Simon László: Ez az! Egymilliárdra számítottam pluszban. – Derültség. – Karácsony Gergely: Akkor vond vissza az egészet.)* Majd amikor békésebb vizeken evezve tudunk beszélgetni, akkor szívesen elmondom ennek a jelenlegi formának a születését vagy történetét, tudniillik hogy hogyan lett a szerencsejátékokra ráállítva ez a rendszer. Én is azóta drukkolok egyfolytában az ötöslottó minden játékosának, hogy ne találja el az ötöst, és így aztán az NKA gazdagodjék. *(Derültség. – Gyutai Csaba az ülésterembe érkezik.)*

Összegezve azt tudom mondani, hogy ha a rendszert egy zárt egésznek nézzük, ezen belül a lépésük, amely jelen formában törvénymódosításként jelenik meg, logikus; az a rendszer, amiben ez logikus, az egy tragédia. Azon kell változtatni, és azon érdemes középtávon változtatni, hogy az 1:9 arány és az 1:2,5-hez, ami két év alatt állt elő, legalábbis egyre inkább újból közelítsen ahhoz, amikor is a Nemzeti Kulturális Alap programköltségvetése ilyen szinten maradvá úgy aránylik 1:9 mértékben a kulturális államtitkárság költségvetéséhez, hogy az nő. Azt gondolom, hogy érdemes elmondani a költségvetés vitájában – ezt csak azért említem, mert mégiscsak időben párhuzamosan fut –, hogy ha bizonyos területek tudják növelni a kulturális államtitkárság költségvetését is, amit remélek, én mindenféle különösebb érdek mellett támogatni fogok minden olyan törekvést, ami ilyen esetben a kulturális államtitkárság, azon belül elsősorban a magyar közművelődés költségvetését emeli, hogy legalább a tragédia széléről megpróbáljuk ezt a területet elmenteni.

Arra vonatkozóan, hogy az NKA főösszegét mire érdemes még fordítani a későbbiekben, amikor a törvény vitája lement, egy akár bizottsági, akár informális beszélgetést javaslok. Olyan állapotok álltak elő, amikor érdemes megfontolni bizonyos, korábban akár tabunak tekintett kérdéseket, éppen azért, mert nem fog tudni programot lebonyolítani az NKA pénzből az az intézmény, amely egyébként – bocsánat a kifejezésért – megdöglik; adhatunk annak programköltségvetést, csak már nem lesz kinek. Ezért nem előremenne bizonyos vitákban, gondoljunk arra is, hogy mit érdemes akár ideiglenesen megoldani. A frakció jelen pillanatban ülést folytat, és én azért jöttem el onnan, hogy részt vehessek a bizottság vitájában, következésképpen a frakciónál nem tudok érvelni, mert különben nem tudtam volna itt lenni – ez majd megtörténik –, azt a véleményt mindenesetre itt is és a nyilvánosság előtt is fogom képviselni, aminek megismételve az a lényege, hogy rendszeren belül a lépés logikus, a rendszer, a szituáció meg szörnyű.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Karácsony alelnök úr jelentkezett. Megadom a szót.

KARÁCSONY GERGELY (LMP): Köszönöm a szót. Hiller miniszter úr sok mindent elmondott abból, amiket én is elmondtam volna; ezeket nem fogom megismételni. Egyrészt köszönöm elnök úrnak, hogy a bizottsági ülés elején megemlékezett arról, hogy itt azért sokszor közösen is küzdöttünk ellenzéki, illetve kormánypárti képviselők bizonyos ügyekben, és nem rejtem véka alá, hogy én nagyon örülök annak a személyi változásnak, ami az államtitkárság élén megtörtént. Bár abban egyetértek Hiller miniszter úrral, hogy ez

tulajdonképpen logikusan következik a jelenlegi helyzetből, és még azt is el lehet mondani, hogy talán valóban segít abban, hogy jobban túl tudja élni azt a forráshiányos időszakot, amit a kultúra most elszenved, itt valóban lehet, hogy az NKA belső költségvetésével kapcsolatosan is ki kell nyitni majd vitákat, de ezzel együtt is ezzel a javaslattal az LMP-nek és nekem személy szerint is azért erős filozófiai problémám van. Lehet, hogy valótlanként azok a sajtóhírek, amiket elnök úr most itt cáfolni akart, én ezt aláírom, de ezzel együtt is ez egy centralizációs lépés. Még egyszer mondom, lehet, hogy ebben a helyzetben ez helyes, és lehet, hogy így a kulturális államtitkárság és a Nemzeti Kulturális Alap költségvetését hatékonyabban tudjuk egységes szemléletben felhasználni arra, hogy valahogy túléljük az elkövetkező időszakot. Itt egy lábjegyzet: messze nem megnyugtató az a költségvetés-tervezet, amit a kormány benyújtott; nem feltétlenül azért, hogy a kulturális ágazatnál milyen források jelennek meg most, hanem azért, mert az egész nyilvánvalóan teljes mértékben tarthatatlan, és egy-két hónapon belül már jönni fognak a zárolások. Pontosan azt láttuk az előző időszak költségvetéseiben is, hogy már az induló költségvetés is katasztrofális volt, az év közbeni zárolásoknál meg aztán tényleg felmosták a padlót a Kulturális Államtitkársággal.

Ezért mondom, hogy lehet, hogy ez a fajta szervezet, ez a fajta megoldás, ez a nagyobb politikai felelősségvállalás a Nemzeti Kulturális Alap működéséért ebben a helyzetben tulajdonképpen logikus, de messze áll attól a politikai filozófiától, amit az LMP képvisel, hiszen mi nem hiszünk a centrális döntéshozatalban. Ezt a vitát egyszer elnök úrral lefolytattuk akkor is, amikor az előadó-művészeti törvény módosításáról beszélgettünk, és volt egy olyan törekvés elnök úrban, hogy megnyerje az LMP támogatását a törvényhez. Akkor ezt a filozófiai vitát lefolytattuk, ami a politikai felelősség és a szakmai autonómiák erősítése között húzódik. Én nem vagyok ezer százalékgig biztos abban, hogy ebben a filozófiai vitában a mi érveink a helyesek, tehát elképzelhető, hogy tényleg a világ úgy működik, hogy helyesebb, ha a kulturális döntéshozatalban a mindenkori legitim kormánynak nagyobb a beleszólása akár úgy is, hogy bizonyos szempontból mégiscsak a szakmai szervezetek autonóm döntéseinek a rovására is érvényesül, mert azért ebbe az irányba mozdul ez a törvény, még akkor is, ha nem dobja ki az ablakon a szakmai szervezetek tudását és a szempontrendszerét.

Ezzel együtt is, túl ezen a javaslaton is azt gondolom, hogy a Kulturális Alap működésének tapasztalatait érdemes lenne megvizsgálni. Ezt most abszolút konstruktív módon jelzem, tehát nem valamifajta kritika van belecsomagolva a mondandómba, hiszen meg kellene vizsgálnunk annak a tapasztalatait, hogy átalakult a kollégiumi rendszer, hogy ez valóban egy áramvonalasabb döntéshozatalt jelentett, vagy esetleg bizonyos szakmai szempontok háttérbe szorulását jelentette. Ezért én azt javaslom elnök úrnak, hogy nagyjából fél év múlva az ellenőrző albizottságban vizsgáljuk meg a Nemzeti Kulturális Alap működésének tapasztalatait, részben annak a várhatóan elfogadásra kerülő javaslatnak a tükrében, amiről most beszélgetünk, részben pedig magának a kollégiumi rendszer átalakításának kapcsán. Én megemelem a kalapom, ha ennek a vizsgálatnak vagy ennek a beszélgetésnek az lesz az eredménye, hogy valóban hatékonyabban, kevesebb forrásból, több támogatással tudott működni az alap, de csak szeretném jelezni azokat az alapvetően filozófiai természetű ellenérzéseimet, amik e javaslat kapcsán bennem megfogalmazódtak. Ezért én a magam részéről egy tartózkodással fogok szavazni majd a tárgysorozatba-vételi vita kapcsán, még egyszer mondom, elsősorban azért, mert az itt és most a személyekkel kapcsolatosan megfogalmazódó érzéseim vagy véleményeim ellentétesek azzal, amit alapvetően gondolok arról, hogy hogyan kellene működni egy ilyen elkülönített alapnak, és annak milyen típusú politikai kontrollja kell, hogy legyen. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Két javaslat volt. Tisztázzuk akkor, hogy Hiller miniszter úr, képviselő úr jelezte, hogy a bizottság elé kívánja egyszer majd hozni az

NKA ügyét, ha esedékes lesz – akkor majd azt úgy tegye meg –, alelnök úr pedig az ellenőrző albizottságról beszélt. Vagy összehangolják vagy nem, mindenesetre érleljék meg, és akkor legyen ebből egy olyan javaslat, amit tudunk kezelni. Köszönöm szépen.

Haladjunk, mert nagyon telik az idő. Pörzse Sándornak fogom megadni a szót. Fontosak a gesztusok. Nem tudom, hogy nekünk, képviselőknek mikor lesz alkalmunk megköszönni elnök úr munkáját, én most itt erről a helyről ezért ezt a nevetekben is megteszem. Köszönjük szépen ezt a heroikus két évet, és további sikereket kívánunk, legalább még ennyi időre vagy hatványozottan. *(L. Simon László: Köszönöm szépen.)* Pörzse Sándornak adom meg a szót.

PÖRZSE SÁNDOR (Jobbik): Köszönöm a szót. A Jobbik és a magam nevében elnök úrnak jó munkát kívánok, gratulálok a kinevezéséhez. *(L. Simon László: Köszönöm.)* Hiányozni fog nekem személy szerint, a hétfő reggeli adrenalin szintem mindig rendben volt. *(L. Simon László: Bejárok, ha akarja. – Derültség.)* Aki a bizottsági ülésekre járt, az meggyőződhetett elnök úr iránti feltétlen támogatásunkról, úgyhogy még egyszer mondom, hogy hiányozni fog. Amit jónak látok ebben az egészben, az az, hogy elnök úr belülről jövő ember, tehát ezt én feltétlenül üdvözlendőnek találom, átlátja a rendszert, és talán ez lehet veszélyes is.

Amit pedig Karácsony képviselő úr is mondott, a centralizációban én jómagam személy szerint hiszek – nem a Jobbik nevében mondom –, a királyságban is hiszek, csak nagyon fontos, hogy mi adjuk a királyt. *(Derültség. – L. Simon László: Ki az a „mi”?)* Ebben a tekintetben, ha ezt most elnök úr személyére vetítem ki, akkor azt mondom, hogy azt viszont a Jobbik nevében is mondhatom, hogy egy konzervatívabb irányvonalat szívesebben láttunk volna, és akkor nagyon finoman fogalmaztam; Novák Előd nem biztos, hogy így fogalmazott volna. Kíváncsian tekintünk az elkövetkezendő minimum két évre. Ami úgy ítéljük meg, hogy a nemzeti kultúrát támogatja, abban mindenben segítünk, megpróbálunk segíteni elnök úrnak, amiben meg nem, ott pedig a sarkos kritikánkat ezután is meg fogjuk fogalmazni. Még egyszer jó munkát kívánok! *(L. Simon László: Köszönöm szépen.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. A képviselői kört lezártuk, és akkor államtitkár asszonynak adom meg a szót. Parancsoljon!

Hammerstein Judit (EMMI) ismerteti a kormány álláspontját

HAMMERSTEIN JUDIT kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Nagyon rövid leszek: támogatjuk a javaslatot. Köszönöm. *(Dr. Hiller István: Azt mondja, hogy elfogad főnökének. – Derültség.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár asszony. L. Simon Lászlónak mint előterjesztőnek megadom a zárszóra a lehetőséget.

L. Simon László (Fidesz) reflexiói

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Néhány dologra szeretnék csak reagálni, mert úgy vettem észre, hogy egyrészt kormánypárti megszólalások nem voltak – amelyet támogatásnak tekintettem a magam részéről –, az ellenzéki megszólalások meg javarészt inkább az előttünk álló munkára koncentráltak, mint a törvényjavaslatra, és köszönöm a támogatásukat és a biztatásukat.

Néhány dologra muszáj rátérnem az elhangzottakból. Hiller miniszter úr a pénzügyi arányokról beszélt és arról, hogy a jelenlegi rendszerben, amelyet ő nem tart jónak, ezt egy logikus megoldásnak tartja. Köszönöm, hogy ő tulajdonképpen ilyen módon támogatja az előttünk fekvő törvényjavaslatot, ugyanakkor azt szeretném elmondani, hogy az arányok

egyáltalán nem olyan rosszak, mint ahogy azt miniszter úr ismertette, a kulturális ágazat támogatása ugyanis nemcsak a kulturális államtitkárságon keresztül történik. Mondjuk a színházakra fordított körülbelül 40 milliárd forint – amelyet részben az állam, részben az önkormányzatok adnak össze – állami része az ő minisztersége alatt sem a minisztérium költségvetésében volt, hanem a Belügyminisztérium adott fejezeti sorainál, és ez most is így van. Itt tudjuk tartani a támogatási intenzitást, és még egy jó pár más példát hozhatnék, nem csak a miniszter úr által említett Balassi Intézetet és a film területét.

Összességében az arányok valóban romlottak ahhoz képest, mint amilyen az ő idejében volt. Ez nemcsak annak köszönhető, hogy bizonyos területeken csökkent a finanszírozás, hanem annak köszönhető, amit kiemelt miniszter úr – helyesen –, hogy a Nemzeti Kulturális Alapnak az ő záróévükben meglévő 7,5 milliárd forintos költségvetési főösszegéhez képest 10,5 milliárd forintra ment fel az idejének költségvetési tervünk. A tévyszámok jóval jobbakké lesznek ennél, bár hidegzuhanyként ért a hír – nem voltam itthon, külföldön voltam a hétvégén, és nem figyeltem az ötös lottó számait –, ugyanis úgy terveztük, pontosabban abban reménykedtünk, hogy még ebben a hónapban nem lesz ötös a lottón, és ez így körülbelül egymilliárd forintnyi többletbevételt hozott volna a Nemzeti Kulturális Alapnak.

Képviselőtársaim megnyugtatósára mondom, már így is bőven a tervszámok fölött vagyunk, a május 31-ei mérlegadatokat alapján több bevétel folyt be az ötöslottóból május 31-éig, mint amit június 30-ával, féléves zárással terveztünk, tehát a féléves tervet már májusban abszolváltuk. Ez arra ad majd nekünk lehetőséget, hogy ősszel, ha minden jól alakul, többletforrásokat tudunk adni egyes szakkollégiumoknak az idejének, egyébként is nagyon szép tervekhez képest, és itt külön fogunk tudni arra a területre figyelni, amely nemcsak miniszter úrnak a szívügye, hanem az enyém is, kistélepüléseket képviselő egyéni országgyűlési képviselőként, azaz a közművelődési kollégiumunknak, a népművészeti és közművelődési terület finanszírozására.

Még egyszer szeretném itt hangsúlyosan megállapítani, hogy az arányok nem olyan rosszak, mint ahogy azt miniszter úr mondta, hiszen nem az idejének 29,4 milliárdos államtitkársági költségvetési főösszeget kell összehasonlítani – illetve ezt kiegészítette még a filmmel és a Balassi Intézettel –, nem ezt az összeget kell összevetni a Nemzeti Kulturális Alap 10,5 milliárdos tervösszegével, hanem ehhez hozzá kell tenni még a Belügyminisztériumnál található forrásokat, amelyek mennek például a színházakra, közgyűjteményekre és a többi. Így az arány sokkal kedvezőbb. A magyar állam és az adófizetők forrásain keresztül a magyar önkormányzatiság az idejének évben is körülbelül százmilliárd forintos összeget fordít a magyar kulturális intézményrendszer és a magyar művészet finanszírozására, ami azért jelentős összeg. Ez nyilvánvalóan jóval kevesebb annál, mint amit szeretnénk, és ami elvárható lenne. Abban bízom, hogy azok, amiket az elmúlt napokban a sajtóban is elmondtam – gondolom, most már miniszter úr is dolgoznak a költségvetési törvénytervezetnél a számok összesítésén, hiszen nem államtitkárságonként van bontásban az összeg –, remélem, hogy mindenki azt fogja látni, hogy legalább egy 10 százalékos forrásnövekedést tudunk 2013-ra abszolválni tervszinten is 2012-höz képest a kulturális államtitkárság költségvetésében. Azt gondolom, hogy ez kellő garancia lesz arra, hogy jó irányba tud elmozdulni a kulturális ágazat érdekképviselése a kormányzati munkán belül is.

Amit Karácsony alelnök úr mondott a centralizációról: képviselőtársaim, nincs szó centralizációról. Szeretném egyértelművé tenni még egyszer, hogy a törvény értelmében 1993-tól kezdve is a miniszter volt a bizottság vezetője, a Nemzeti Kulturális Alap vezetője. Megtehetette volna azt Hiller István is miniszterként, hogy azt mondja, hogy egyébként nem bízom meg Harsányi Lászlót a bizottság elnökségével, hanem ha belefér az időmbe, az energiáimba és a többi, akkor én magam vezetem le hetente vagy havonta – attól függ, hogy

milyen gyakorisággal van – a Nemzeti Kulturális Alap bizottsági üléseit. A Nemzeti Kulturális Alap státuszában nem történik változás, nem lesz más a jogi státusza. Nem történik az, ami 1998-2002 között megtörtént, és utólag mondom, szerintem jogos szakmai bírálatot váltott ki, azaz hogy az alap pénzügyi függetlenségét felszámolva a minisztérium közvetlen irányítása alá csatolnánk. Ez nem történik meg, ezért nem igaz az, amit alelnök úr állított, hogy a szakmai szervezeteik autonómiája sérül; nem sérül a szakmai szervezetek autonómiája. Ahogyan eddig, ezután is a jogszabályban rögzített rendben fognak tudni kuratóriumi tagokat delegálni.

Tisztelt képviselőtársaim, Kiss Jánosnak Nemzeti Kulturális Alap bizottsági tagnak most járt le a bizottsági mandátuma, egy másik bizottsági tag pedig, akit egyébként már Réthelyi miniszter úr nevezett ki, Benyhe István, lemondott a bizottsági tagságáról, mert Madridba ment kulturális diplomatának. Az egyik egy olyan pozíció volt, ahol a miniszter saját hatáskörben nevezhetett ki szakmai képviselőt, ez volt Benyhe István, akinek a helyére most miniszter úr kinevezte a bizottság tagsági sorába Kalász Márton kiváló, kétszeres József Attila-díjas költőt, tehát nem hiszem, hogy a szakmaiság itt sérülne, Kiss János helyére pedig a szakmai szervezetek a jogszabályban megfogalmazott rendben Diószegi Lászlót delegálták be a bizottságba. Ebben az esetben nem volt mérlegelési jogköre a miniszternek, tudomásul kellett vennie a szakmai szervezetek döntését, és Diószegi Lászlót kinevezni a bizottság tagjának.

Ősszel két további főbizottsági tagnak fog lejárni a mandátuma, köztük olyanoknak is, akiket még Hiller miniszter úr nevezett ki. Ott is ugyanabban a jogszabályi rendben, ahogy az ő minisztersége alatt, ahogy Görgey Gábor minisztersége alatt, Bozóki minisztersége alatt vagy Rockenbauer Zoltán vagy Hámosi József és a többi – nem akarom végigmondani a minisztereinket – minisztersége alatt neveztek ki kurátorokat, illetve bizottsági tagokat, ugyanebben a rendben fog ez megtörténni, tehát nem igaz, hogy a szakmai szervezetek autonómiája bárhol is sérült volna. Ugyanakkor nagyon nagy tisztelettel fogadom el azt a meghívást, ha ilyen meghívás lesz, amit képviselőtársaim felvetettek, akár az itteni bizottságba, akár az ellenőrző albizottságba bármikor hívnak, egyeztetünk, jövök, és nagyon szívesen számokkal, adatokkal, statisztikákkal fogom prezentálni képviselőtársaimnak a Nemzeti Kulturális Alap döntéshozatali menetrendjét. Idén is óriási mennyiségű, több mint tízezer pályázatra számítunk, amelyet el fogunk bírálni. Azzal kapcsolatban, hogy az interneten is így polemizálnak, hogy majd én fogok egyesével dönteni, képviselőtársaimnak jelzem, hogy amikor alá kell írnom a Nemzeti Kulturális Alap elnökeként mondjuk az Előadó-művészeti Kollégium döntési listáját, csak a lista, ahol Excel-tábla van, 60-70 oldalas, és sok száz elbírált pályázatnak van ott a döntéshozatala. Nehogy valaki azt gondolja, hogy a mostani munkám mellett vagy akármelyik elnök elődömnek, Jankovics Marcellnek, Harsányi Lászlónak, Török Andrásnak, bárkinek lett volna arra fizikai értelemben módja, lehetősége, hogy ebbe személyesen beleavatkozzon; nem is lehet mindenkit ismerni. Én viszonylag széles körben tájékozodom a kulturális életben, és nagyon sok szereplőt személyesen ismerek, de higgyék el, hogy ez képtelenség, tehát itt nincs szó centralizációról, nincs is ilyen szándékunk; látom a gyakorlati működésben, hogy ez milyen károkat is okozna. Ennek az alapnak éppen az az érdeme, hogy működik a kuratóriumi döntésekben a szakmaiság. Próbálok másokkal is megértetni ennek a lényegét is.

Végül Pörzse képviselő úr javaslatát, illetve hozzászólására reagálnék, megköszönve egyébként a gratulációját és a támogatását. Egy kicsit zavarba ejtő volt, mert nem tudom, hogy most rám gondolt-e mint királyra vagy nem (*Derűltség.*), de minthogy királyi ambícióim sincsenek, ahogy sok minden mást sem ambicionálok, ezért feltételezem, hogy itt ez egy ilyen szimbolikus, elvi megjegyzés volt. Ugyanakkor egy dolgot szeretnék csak mondani, és ezt most nem is a törvényjavaslathoz, hanem az államtitkári munkához: én nem merném magamnak vindikálni azt a jogot, hogy egymagam határozzam meg, hogy mi tartozik a

nemzeti kultúra fogalma alá. Nem tudom, és nem merem én egymagam meghatározni azt, hogy mi az, ami a nemzeti kultúrát szolgálja, és mi az, ami nem. Mindenesetre úgy gondolkodom kultúrpolitikusként és kultúrafogyasztóként, ha ezt a kifejezést most megbocsátja nekem, vagy befogadóként – ez talán helyesebb kifejezés ebben a helyzetben – hogy a magyar kultúrának mindig is érdeme, erénye volt az, hogy úgy tudott befogadó lenni, hogy közben a saját tradícióit és azt az igencsak szerteágazó és sokirányú tradícióit is ápolni is őrizni tudta. Kultúrpolitikusként szerintem az a legfőbb felelősségünk, hogy olyan kultúrpolitikai környezetet, olyan finanszírozási környezetet és olyan légkört teremtsünk, amelyben a hagyományápolás, a népi kultúra, a népművészet, a klasszikus művészet és mindemellett az új utak keresése, a kísérletezés, a progresszív gondolkodás, a nyugat-európai trendek beépítése vagy figyelembevétele egyaránt érvényesülni tud. Én nem „vagy-vagy” dolgokban gondolkodom, számomra az „és” a központi fogalom. Ahogyan elmentem például az önök invitálására a Szabó Dezső Katakombaszínházba, ahol egy izgalmas előadást nézhettem meg, és egyébként a rendezővel utána nagyon jól elbeszélgettem, ugyanígy elmegyek egy alternatív színházi előadásra is. Az elmúlt hetekben részt vettem a tantermi színházi projekt bemutatásán, illetve annak az eseményein, és megnéztem azt, hogy a kísérleti színház miképpen tud a tantermekbe beszüremkedni, és miképpen tud a drámapedagógia eszközeivel egy sor aktuális társadalompolitikai kérdésre rávilágítani.

Nem hiszem, hogy azok a jó kérdések, hogy figuratív vagy nonfiguratív képzőművészet. Szerintem az a kérdés, hogy mi az, amit a szakmai közösség jó művészetnek tekint, és a szakmai közösségen belül mely szervezetek, mely intézmények, mely folyóiratok azok, amelyek legitimek a saját belső törvényszerűségeik, szabályrendszerük alapján. Számomra tehát nem az a kérdés, hogy Bukta Imre, Jankovics Marcell vagy mondjuk Záborszky Gábor a jó képzőművész, szerintem mindhárom jó, csak mindegyiket egy másik művészeti paradigma alapján kell megítélnünk. Azt gondolom, hogy a magyar kultúrában egy Bak Imrének vagy egy Bukta Imrének, egy Palkó Tibornak vagy egy Záborszky Gábornak ugyanúgy helye van, függetlenül attól, hogy figuratív vagy nonfiguratív művészetet csinálnak, hogy a saját művészetüknek a gyökerét éppen a XX. századi avantgárd-mozgalmakban vagy éppen a XIX. századi romantikus festészetnél keresik és találják meg.

Ezt csak azért mondom, képviselő úr, hogy amikor bizonyos dolgok mellé állok majd államtitkárként is, akkor azt ne úgy vegyék, mint a nemzeti kultúra elleni támadást, vagy ne úgy vegyék, mint a nemzeti kultúra megkérdőjelezését, hanem úgy vegyék, hogy azzal a nyitottsággal próbálok közeledni a kortárs magyar kultúrához, hogy mindennek, aminek értő, figyelő közönsége van, és amely mások érdekeit nem sérti, helye lehet ebben a magyar kultúrában. Helye lehet a magyar építészetben egy Makovecznek, akit én az elmúlt száz év egyik legnagyobb magyar építészetének tartok, de azt gondolom – csak hogy a saját legutóbbi könyvemre utaljak –, hogy a magyar építészet történetében ugyanilyen fontos helye van egy Kozma Lajosnak.

Ezt csak azért mondtam el, hogy számíthatnak rám bizonyos ügyekben képviselőtársaim. Fontos számomra az, hogy a klasszikus magyar drámának legyen Budapesten vagy ebben az országban játszóhelye, de az is fontos számomra, hogy mindemellett az új utakat kereső színháznak és művészetnek is legyen terepe. Ugyanezt tudom elmondani az összes többi területen, a zenében, az irodalomban, mindenütt. Természetesen azokhoz a politikai hangoltságú vitákhoz is ilyen módon fogok viszonyulni, amelyek most például a nemzeti alaptantervet áthatják, tehát nem az a kérdés számomra, hogy Tamási Áron vagy Kassák Lajos, hanem az a válasz a részemről, hogy Tamási Áron és Kassák Lajos. Köszönöm szépen a figyelmüket.

Döntés tárgysorozatba-vételről, általános vitára való alkalmasságról, előadók állítása

ELNÖK: Köszönöm szépen a zárszót képviselő úrnak, ami Pörzse Sándor inspiráló hozzászólása alapján amolyan székfoglaló is lett a következő pozícióban. (*L. Simon László: Ez túlzás.*) Képviselőtársaim, tárgysorozatba-vételről döntünk! Aki a T/7653. számú javaslat tárgysorozatba-vételéről igennel kíván szavazni, az jelentkezzen! (*Szavazás.*) Ellene? (*Nincs jelentkező.*) Tartózkodás? (*Szavazás.*) Megállapítom, hogy 12 igen szavazattal és 4 tartózkodással a bizottság a törvényjavaslatot tárgysorozatba vette.

Általános vitára való alkalmasságról szavazunk. Aki támogatja, az kérem, jelezze! (*Szavazás.*) Ellene? (*Nincs jelentkező.*) Tartózkodás? (*Szavazás.*) Kettő. Tizenhárom igen szavazattal és 2 tartózkodással a bizottság általános vitára alkalmasnak tartotta a törvényjavaslatot.

Bizottsági előadót állítunk Gulyás Dénes személyében. (*Jelzésre:*) Képviselő úr vállalja. Aki ezzel egyetért, az kérem, jelezze! (*Szavazás.*) Ellene? (*Nincs jelentkező.*) Tartózkodik? (*Nincs jelentkező.*) Egyhangú. Köszönöm. Kisebbségi előadót kíván-e az ellenzék állítani? (*Nincs jelentkező.*) Köszönöm szépen. Megköszönjük elnök úrnak még egyszer, és útjára bocsátjuk.

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz): Megengedsz egy szót? Csak annyit, hogy szeretnék elköszönni képviselőtársaimtól, mert mennem kell esküt tenni, úgyhogy ezután az ülést a továbbiakban a mai napon alelnök úr fogja vezetni. Még egyszer köszönöm a munkájukat, az együttműködést. Találkozni fogunk mind a plenáris üléseken, mind pedig ha kulturális előterjesztés van, akkor a bizottsági üléseken. Köszönöm szépen.

A kölcsönzött kulturális javak különleges védelméről szóló törvényjavaslat (T/7671. szám)

ELNÖK: Köszönjük szépen még egyszer. Rátérünk a 2. napirendi pontra, a kölcsönzött kulturális javak különleges védelméről szóló törvényjavaslatra, annak általános vitára való alkalmasságára. Köszöntöm a megjelent államtitkár asszonyt és a minisztérium szakembereit, dr. Hatházi Gábor főosztályvezető-helyettest és dr. Kiss Ágnes Virágot, a jogi főosztály munkatársát! Megadom a szót államtitkár asszonynak a törvényjavaslat kiegészítésére.

Hammerstein Judit (EMMI) szóbeli kiegészítése

HAMMERSTEIN JUDIT kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm szépen a szót, tisztelt elnök úr. Én is nagy szeretettel köszöntöm a bizottság jelen lévő tagjait! Nagyon-nagyon rövid leszek, és csak azt a néhány érvet és megfontolást szeretném önökkel ismertetni, amelyek mentén úgy láttuk, hogy szükség lehet egy ilyen javaslat megfogalmazására.

Az nem is kérdés, hogy a kulturális javak hozzáférhetővé tételének serkentése egy kiemelt kultúrpolitikai feladat; szükség van természetesen a jogszabályalkotás eszközeit is alkalmazni annak érdekében, hogy nagyszabású, kiemelkedő jelentőségű műtárgyakat bemutató időszak kiállításokat lehessen megrendezni. Ennek érdekében véltük úgy, hogy szükségessé válhat egy új jogintézmény bevezetése, ez az úgynevezett jogi immunitás, mi ezt így szoktuk egyébként nevezni. Ez azt jelenti a gyakorlatban, hogy az időszak kiállításokra kölcsönzött kulturális javak számára kiemelt, különleges védelmet biztosít a kölcsönzés időtartamára. Ez azt jelenti, hogy garanciát nyújt az állam, hogy az adott műtárggyal, műtárgyakkal kapcsolatosan a kölcsönző országban semmi olyan intézkedést ne lehessen foganatosítani, ami aztán gyakorlatilag megakadályozhatná vagy jogi akadályát jelenthetné annak, hogy a kölcsönző ország ezeket a műtárgyakat a kölcsön adó ország számára visszaadja. Fontos hangsúlyozni azt, hogy a védelem korlátok között érvényesül, tehát

gyakorlatilag csak meghatározott időtartam idejére lehet bevezetni. Ezt követően, ezelőtt és ezután, természetesen az eredeti joghatóság alá történő visszakerülés után az érdekérvényesítés lehetősége fennáll.

Érdemes röviden néhány nemzetközi példát is kiemelni. Az Egyesült Királyságban, Németországban, Svájcban és Franciaországban, illetőleg Izraelben vezettek be hasonló jogintézményt. Az ő példájuk is azt bizonyítja, hogy a külföldi kulturális javak megkülönböztetésének valóban ésszerű és alkotmányos oka van. Nem titkoljuk azt sem, hogy a Szépművészeti Múzeum októberre tervezett nagyszabású Cézanne-kiállítása esetében is feltétlenül jónak, szerencsésnek találnánk azt, ha ennek a kiállításnak a megvalósításához már ez a jogintézmény létezne. A javaslat kidolgozását egyébként természetesen a KÖH-hel együttműködésben tettük meg, ugyanis a KÖH jelentős szerepet fog játszani hatóságként, neki kell a tanúsítványokat kiadni.

A törvénytervezet kettős szabályozási célt fogalmaz meg. Egyrészt rendelkezik az adott kulturális javak különleges védelméről az időszaki kiállítás időtartamára, másrészt természetesen rögzíti a védelemmel kapcsolatos eljárásrendet, hogy miként kell a tanúsítványt kiadni. Talán még két szempontot emelnék ki. Az egyik az, hogy a védelem nincs korlátozva a képzőművészeti alkotásokra. A jogosultak a kölcsönzői oldalról nézve az állami vagy önkormányzati fenntartású muzeális intézmények, illetve egyéb kiállítóhelyek, valamint a könyvtárak és a levéltárak. A védelem időtartamát illetően annyit emelnék ki, hogy ez legfeljebb 9 hónap lehet, amit 4 hónappal meg lehet hosszabbítani.

Talán még egy gondolat erejéig kitérnék arra, hogy ez a gyakorlat hogyan működik jelen pillanatban, hiszen immunitási törvénnyel ugyan nem rendelkezünk. Az eddigi gyakorlat szerint a kulturális kormányzat, azaz a miniszter által helyettes államtitkár számára delegált jogkörben kiad egy úgynevezett letter of comfortot, amelyben garanciát vállal arra a kultúráért felelős miniszter, hogy a kölcsönzött kulturális javak tekintetében semmiféle olyan eljárást nem kezdeményez, és a harmadik fél igényének sem ad helyet, amely egyébként majd a kulturális javak visszaadását veszélyeztetné. Ezt azért pontosan tudjuk, hogy ennek a jogi lehetősége meglehetősen korlátozott, úgyhogy mi azt reméljük, hogy ennek a jogintézménynek a bevezetésével gyakorlatilag ösztönözni, serkenteni tudjuk azt, hogy a nagy múzeumaink valóban nagyszabású nemzetközi kiállításokat szervezhessenek, még többet, mint eddig, és olyan műalkotások kiállítása is lehetővé váljon, amelyet egyébként adott esetben a küldő ország intézményei ilyen jogintézmény hiányában nem bocsátanak Magyarországra, magyar intézmények, kiállítóhelyek rendelkezésére. Ezért szeretném önöket kérni arra, hogy támogassák az önök előtt fekvő törvényjavaslatot. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár asszony. Tisztelt Képviselőtársaim! Most lehetőség nyílik a vitára. Hiller Istvánnak adom meg a szót.

Kérdések, hozzászólások

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Az szerintem jó és fontos dolog, hogy ezt idehozták, a kidolgozottsága jogi értelemben és a szakmaisága is megkérdőjelezhetetlen. Ez egy kimondottan jó dolog, használ a nemzetközi kapcsolatainknak, és valóban használ a nagykiállításoknak. Abban nem vagyok teljesen biztos, hogy ez minden esetre igaz. Majd válaszoljanak rá; ez nem kérdés, csak ha ez problémát jelent. Nem minden esetben egy adott ország tulajdonában lévő műkincsek azok, amelyek egy kiállításra érkeznek, érkehetnek, hanem ezek magántulajdonban lévők vagy azok lehetnek, mint ahogy az több esetben olyan országokkal kapcsolatban is van, amelyekkel kimondottan jó a viszonyunk, tehát nem is feltételezhető, és ők se tételezték fel. A Chartorisky-gyűjteményre gondolok például, ami mégiscsak egy lengyel alapítvány és lengyel magántulajdon.

A kérdésem igazából a jogi immunitás intézményére és arra a bizonyos garanciaalapra vonatkozik, aminek ettől függetlenül kell élnie. Ez egy sokmilliárdos elvi tétel. Csak hogy mindenki értse: évről évre van egy bizonyos fiktív garanciatétel. Ez Magyarországon 120-200 milliárd forint közötti összeg, amivel azt garantáljuk, hogy ha a hozzánk érkezett különböző műtárgyakkal esetleg valami történik – amit fel se tételezzünk –, akkor azt ebből az alapból kiegyenlítjük. Ez természetesen senki másnak nem okoz gondot, csak a kulturális politika vezetőinek, akik, ha ilyen műtárgy érkezik, gombóccal a gyomrukban alszanak, amíg az el nem megy, mert ugyan mindent megteszünk és megtettünk azért, hogy ilyen ne történhessék, de akkor jó, ha már mindenki megnézte, és gyorsan hazavitték innen azt a szép műtárgyat. Van-e ilyen garanciatétel és mekkora?

A jogi immunitás egy jogi kategória arra, hogy ezek érkezhessenek, és erősíti azt a bizalmat, hogy ide érdemes ilyen kiemelkedő műtárgyakat hozni, de a másik rész az kemény pénz. Ilyet egyébként más ország is alkalmaz, és mi se azért alkalmaztuk, mert nem volt jobb dolgunk, hanem mert csak akkor adták volna kölcsön például a reneszánsz-kiállításra, a Monet-kiállításra, a francia impresszionisták kiállítására a világ minden részéről, többek között az önök szervezésében ideérkezett tárgyakat, ha ennek volt egy pénzügyi, garanciális alapja.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. További képviselői hozzászólásokra adom meg a lehetőséget, és majd aztán válaszol államtitkár asszony. Ha megengedi, összegyűjtjük, ha van még. *(Nincs jelentkező.)* Jelentkezőt nem látok, úgyhogy megadom a szót államtitkár asszonynak. Parancsoljon!

Hammerstein Judit (EMMI) válaszadása

HAMMERSTEIN JUDIT kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Miniszter úr, köszönöm szépen a felvetett kérdéseket meg az észrevételeket, ezek valóban fontosak. Igyekszem ezekre röviden válaszolni. A törvényjavaslat nem tesz különbséget magántulajdonosok, illetőleg az állam között, gyakorlatilag bárki lehet a kölcsönadó, tehát ilyen értelemben ez a veszély nem áll fenn. Még egyszer hangsúlyozom, a jogi immunitás intézménye nem tesz ilyen típusú különbséget.

A másik a garanciaalap kérdése. Ez is egy fontos kérdés, de fontos hangsúlyozni, hogy az önök előtt fekvő törvényjavaslatnak nincs pénzügyi vonatkozása semmilyen tekintetben, csak annak a garanciának a szükségességét teszi nyilvánvalóvá, hogy a műtárgyakat gyakorlatilag nem lehet lefoglalni az időszak kiállítás ideje alatt. Ahogy említettem, ez lehet 9, illetőleg 14 hónap. Ez a veszély sem áll fenn, tehát itt szigorúan csak a jogi helyzetet kívánja rendezni az általunk megfogalmazott javaslat, és semmilyen pénzügyi vonatkozása nincsen. Köszönöm szépen.

Döntés általános vitára való alkalmasságról, előadó állítása

ELNÖK: Köszönöm szépen én is. Képviselőtársaim, az általános vitára való alkalmasságról szavazunk. Aki támogatja a T/7671. számú javaslatot, az kérem, jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangú. Köszönöm szépen. Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag támogatta a javaslatot. Bizottsági előadót állítunk; a javaslat Gyimesi Endre személyére vonatkozik. *(Jelzésre:)* Képviselő úr vállalja. Aki ezzel egyetért, jelezze! *(Szavazás.)* Szintén egyhangú. Köszönöm szépen. Ezzel a 2. napirendi pontot lezártuk. Államtitkár asszonynak és a szakértőknek, a minisztérium munkatársainak köszönjük szépen a részvételt. Viszontlátásra!

Egyebek

Tekintve, hogy a napirendi pontok közül a 3-as kiesett, ezért az „egyebek” következik, ha van valakinek valami egyéb javaslata. *(Nincs jelentkező.)* Ezennel a bizottsági ülést bezárom, és a plenárisra jó munkát kívánok mindenkinek!

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 43 perc)

Pálffy István
a bizottság alelnöke

L. Simon László
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Várszegi Krisztina